

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ БУРЯТИЯ
ГБОУ «РЕСПУБЛИКАНСКИЙ БУРЯТСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
ЛИЦЕЙ-ИНТЕРНАТ № 1»

РАССМОТРЕНО:
МО учителей бурятского
языка и литературы
Руководитель МО
Мунжуева М.Б.

Протокол № 11
от «22» мая 2023 г.

СОГЛАСОВАНО:
Зам.директора по УВР

Цыбикова Д.Д.

Протокол № 1
от «31» 08 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО:
Директор ГБОУ
«РБНЛИ № 1»

Шойнжонов Б.Б.

Приказ № 1
от «31» 08 2023 г.

Рабочая программа
учебного предмета «Буряад хэлэн»

для класса 6 общего образования
на 2023-2024 учебный год

Составитель: Шойнжонова Д. Б.
учитель бурятского языка и литературы

1. Тайлбари бэшэг

Тус хүтэлбэри Уласай болбосоролой Федеральна стандарт, Буряад Уласай хуралсалай болон эрдэм ухаанай яаманай туршалгын хүтэлбэри баримталан табигданхай. Буряад дунда хургуулида буряад хэлэн хуралсалай предмет боложо үзэгдэнэ.

Хүтэлбэри иимэ хубинуудһаа бүридэнэ: тайлбари бэшэг, хуралсалай-тематическа түсэб, хүтэлбэрийн байгуулга ба удха, календарно-тематическа түсэб, хурагшадтай мэдэсэ шадабариин гол эрилтэнүүд, хуралсалай методическа хангалга, хабсаргалга.

Буряад хэлэнэй хүтэлбэридэ дидактикын хамтын түхэлэй заршамуудһаа гадна, өөрсэ маягтай эрдэмэй методическа заршамууд оронхой, мүн хүтэлбэрийн эрдэмтэ ёһыень баримталһан эрдэмэй-лингвистическэ мэдээнүүд, ойлгосонууд, грамматикын дүримүүд оронхой. Хүтэлбэреэр үзэгдэхэ сэдэбүүд, дүүргэгдэхэ даабаринууд коммуникативна шэглэлтэй. Тодорхойлбол: хурагшад дунда хургуули дүүргэхэдээ, түрэлхи хэлэн дээрээ тон найнаар хэлэжэ, хөөрөжэ, харилсажа, һанал бодолоо зүбөөр найруулан дамжуулжа шадаха болохо ёһотой.

Буряад хэлэн тухай эрдэмэй гол бүлэгүүдые 5-9-дэхи ангиуудта удаа дараалан үзэлгын шухала заршам баримталагдаа.

Тус ажалай хүтэлбэри буряад хэлэ үзэхэ тусхай методическа комплекс дээрэ үндэһэлэн зохёогдоһон байна. Комплексын гол компонентнь ном болоно. Зохёогшодынь Цыремпилова О.Ш., Жанчипова Ц.С. болонод.

6-дахи ангийн хурагшадта буряад хэлэ заалгын **зорилгонууд**:

1) 5-дахи класста үзэһэн хүшэр сэдэбүүдые (аялгануудые зүб бэшэхэ дүримүүд, абтаһан үгэнүүдэй буряадшалан бэшэлгэ, үгэнүүд болон мэдүүлэлнүүдэй шүүлбэри) дабтаха.

2) Фразеологи тухай юрэнхы ойлгосо үгэхэ.

3) Морфологи тухай мэдэсэ үргэдхэхэ.

4) юмэнэй нэрэ тухай эхин ангинуудта абаһан ойлгосо дабтаха, үргэдхэхэ: юмэнэй нэрын удха шанар, морфологическа ба синтаксическа үүргэ, илгарал, юмэнэй нэрын нюурта ба өөртэ хамаадал.

5) Үгүүлэл тухай мэдэсэ, тэрэнэй байгуулга ба илгарал дээрэ үндэһэлэн, анализ хүүлэжэ һургаха.

6) Бүлэг бүлэгөөр, хоёр хоёроор хүдэлүүлжэ, һурагшадые харилсуулжа, нүхэдөө болон өөрыгөө сэгнэжэ һургаха ажал үргэлжэлүүлхэ.

7) Һурагшадай зэргэсүүлхэ, сасуулха, хубаарилха, бодомжолхо, түсэблэхэ шадабаринуудые хүгжөөхэ.

8) Буряад арадайнгаа ёһо заншал дээрэ хүмүүжүүлхэ.

9) Түрэл буряад хэлэндээ түшэглэхэ үхибүүдые хүмүүжүүлхэ. Тобшолон хэлэхэдэ, буряад хэлэнэй эрдэм мэдэсэ һайн ойлгонон, түрэлхи хэлэн дээрэ харилсажа шадаха, «Би буряадби» гэхэн голтой үхибүүдые хүмүүжүүлхэ гол зорилго болоно.

Энэ гол шухал зорилго бээлүүлхэ талаар буряад арадаймнай соёл түүхэ, ёһо заншал харуулһан үгүүлэлнүүд ном соо олоор үгтэнхэй. Мүнөө үеын үхибүүдые буряад хэлэн дээрэ тордиһогүй харилсаха дадал шадабаритай болгохо, үхибүүдые хөөрүүлжэ, найруулга бэшүүлжэ һургаха ажалда хэлэлгэ хүгжөөлгын хэшээлнүүд ехэ хэн үүргэтэй. Тиимэһээ үгүүлэл дээрэ хүдэлхэ ажалнууд олоор хараалагдаа. Үгүүлэлэй сэдэб, гол удха, байгуулга, янзанууд болон стиль гэхэн мэдэсэнүүдые дабтан үргэдхэхэ. Тэрээн дээрэ үндэһэлжэ, олон янзын анализуудые хэжэ һургаха хүдэлмэринүүд хараалагдана.

Һуралсалай олон зорилгонуудые бээлүүлгэдэ уншалга ехэхэн үүргэтэй. Танилсан, бэдэрэн, шэнэ мэдэсэ абан уншалга гэхэ мэтэ уншалгануудые хэрэглэхэ.

Танилсан уншалгын ашаар һурагша үгүүлэл соохи шухала мэдэсэ түргэн оложо, энэ сэдэбээр юун тухай хэлэгдэнэб гэжэ ойлгохо Эндэ гол удха абаад ябаһан үгэнүүдые олохо, ойлгохо шухала. Энэ уншалгада һураад байхадаа, үхибүүд тон шухала үгэнүүдтэ анхаралаа хандуулан уншана. Энэнь түргэн ойлгоходо туһатай.

Бэдэрэн уншалга. Нурагшад үгүүлэл бүхэли дээрэн уншангүй, нэрээрн, түрүүшын үгэнүүдээрн юун тухайб гэжэ тухайлан ойлгохо. Абзацай түрүүшын мэдүүлэлээр удхыень гаргажа шадаха. Энэ шадабаритай болгохын тула уншалгын үедэ үгүүлэлэй нэрын анализ хэхэ, үгүүлэлэй удха зураг, таблица, схемэ дээрэ харуулха, харилсуулха гэхэ мэтэ ажалнуудые ябуулха. Жэшээн: Гол удха харуулһан мэдүүлэл уншагты; Авторай орондо үгүүлэл үргэлжэлүүлэгты; Энэ схемэ, зураг үгүүлэлэй ямар хубида тааранаб гэжэ харюусагты гэхэ мэтэ. Тийн үгүүлэлэй гол удха ойлгохо ёһотой.

Шэнэ мэдэсэ абан уншалга. Шэнэ сэдэб үзэхэдөө, шэнэ мэдэсэ абаха, уншаһанаа гүнзэгыгөөр ойлгуулхын тула энэ уншалга хэрэглэгдэдэг. Энэ зорилгоёо бээлүүлхын тула багша асуудалнуудые табижа, нурагшадай һонирхол татаха, һайн ойлгохо эрмэлзэл түрүүлхэ. Табигдаһан асуудалнуудта харюусахын тула хэрэгтэй хэхэгээ түүжэ уншаха. Энэ уншалга ехэнхидээ хэлэнэй шэнэ эрдэм мэдэсэ үгэхэдөө болон изложенидэ бэлдэхэдээ хэрэглэдэг.

Уншалгын урда тээ табигдаһан даабаринууд таарама байха ёһотой. Нурагша ямар зорилготой энэ үгүүлэл уншанабиб, юу хэхэб, үгүүлэлэй ямар хубитай хүдэлхэбиб, ямар дүн гаргахабиб гэжэ ойлгохо, мэдэхэ ёһотой. Жэшээн: Танилсан уншалгын даабари: үгүүлэлэй гол удха ологты; Бэдэрэн уншалгын даабаринууд: үгүүлэлэй нэрэ тайлбарилагты; үгүүлэл соо юун тухай хэлэгдэнэб; мэдүүлэл ологты; үгүүлэлэй сюжет харуулһан мэдүүлэл ологты; шэнэ мэдэсэ абан уншалгын даабаринууд: үгүүлэлэй түсэб табигты; аннотаци бэшэгты; схемэ зурагты г.м.

Мүн уншалга зүб байхаһаа гадна, авторай харуулхаа һанаһан мэдэрэл дамжуулан, хоолойн аянга зүбөөр уншаха эрилтэтэй байха. Иимэ уншалга нурагшадай уншаһанаа ойлгохо, шагнаха, хөөрэхэ, изложени болон найруулгаар һанамжануудаа дамжуулха арга болоно.

Номой үшөө нэгэ зорилго метапредметнэ шадабари олгохо арга болоно. Энэ эрилтэ хангахада тааруу даабаринууд ном соо үгтэнхэй. Жэшээн, нурагшадай урда проблемнэ асуудал табижа, шэнэ мэдэсэ бэдэрэн олохо арга үгтэнэ. Энэ хүдэлмэри хэхэдээ, нурагшад олон юумэндэ нурана:

- урдаа зорилго табижа, ажалаа түсэблэжэ, эмхидхэжэ, болон нүхэдөө сэгнэжэ хурана;
- номоор зорилго табижа, ажалаа түсэблэжэ, эмхидхэжэ, өөрыгөө номоор хүдэлжэ, тэрээн сооһоо хэрэгтэй мэдэсээ оложо хурана;
- ойлгоһон мэдэсээ ганса үгөөр бэшэ, харин модель, схемэ болон таблицанууд болгон харуулжа, тобшолол гаргажа хурана;
- ойлгоһоноо олондо дамжуулжа, хэлээ хүгжөөнэ;
- суг хамта хүдэлжэ, хоорондоо харилсажа хурана.

Энэ шадабаринуудта хургаха онол аргуудай нэгэн проектнэ онол арга болоно. Энэ онол арга хэрэглэхэ олохон хэшээлнүүд хараалагдана. Иимэ хэшээлнүүдые үнгэргэхэдөө, шэнжэлэлгын онол арга хэрэглэн, хурагшадые бүлэгөөр, хоёр хоёроорнь хүдэлүүлхэ. Энэ онол аргын ашагтай байхын тула ехэхэн бэлэдхэл хэрэгтэй. Багша хурагшадтаяа шийдхэхэ асуудалаа хөөрэлдэжэ шэлэхэ, яагаад хүдэлхэ, хэды саг соо хүдэлхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые шийдхэхэ. Проектнэ онол арга удаадахи хубинуудһаа бүридэнэ:

1. Шийдхэхэ асуудал гаргажа, зорилго табилга;
2. Гипотезо гаргалга;
3. Хэрэглэхэ онол аргуудые ололго;
4. Шийдхэхэ асуудалаараа материал бэдэрэлгэ; 5. Олоһон мэдэсэнүүдээ бүридхэлгэ, согсоллолго;
6. Абаһан мэдэсэнүүдээ хэлбэрижүүлгэ (найруулга бэшэхэ, зураг, схемэ гү, али ямар нэгэн уран бүтээл зохёохо);
7. Бүтээлээ хамгаалга, дүн гаргалга. Проектнүүдэй сэдэбүүд ном соо үгтэһэн байна, харин хурагшад өөһэдөө һонирхолтой проектнүүдые шэлэхэ аргатай.

Юрэнхыдөө, бэдэрэлгэ, шэнжэлэлгэ, шухала асуудал табилга, наадан хургалга гэхэ мэтэ онол аргуудые хэшээлнүүдтээ хэрэглэн хургажа, үхибүүдэй һонирхол татан, мэдэсыень үргэдхэн, хүн шанарыень хүмүүжүүлэн, мүнөө үеын эрилтэ ханган хүдэлхөөр хараалагдана.

2. Хүтэлбэрийн байгуулга ба удха

Табадахи ангида үзэхэнөө дабталга (4 саг)

Аялгануудыг зүб бэшэлгэ. Абтаһан үгэнүүдэй һүүлэй аялгание буряадшалжа бэшэлгэ; үгэнүүдыг абяануудаарнь, бүридэлөөрнь; мэдүүлэлнүүдыг байгуулгаарнь шүүлбэрилгэ дабталга.

Фразеологи (4 саг)

Буряад хэлэнэй үгын сан дабталга; буряад хэлэнэй үгэнүүдэй хэрэглэлгээрээ илгарал; фразеологи тухай юрэнхы ойлгосо; фразеологизмуудай шанар шэнжэ ба гол түлэбүүд; оньһон, хошоо ба хурса мэргэн үгэнүүд.

Морфологи тухай юрэнхы ойлгосо (2 саг)

Морфологиин шэнжэлдэг гол зүйл – үгэ. Үгын бүридэл. Үгын үндэһэн. Түрэл үгэнүүд. Хэлэлгын хубинууд. Бээ дааһан ба туһалагша хэлэлгын хубинууд.

Юумэнэй нэрэ (20 саг)

Юумэнэй нэрын удха шанар. Тэрэнэй морфологическа шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ. Тусхайта ба юрын юумэнэй нэрэнүүд. Юумэнэй нэрын хубилалга: тоо, зохилдол, хамаадал. Падежнүүдэй ба хамаадалай залгалтануудыг зүбөөр хэлэхэ, бэшэхэ шадабари, дадал бэхижүүлхэ.

Тэмдэгэй нэрэ (6 саг)

Тэмдэгэй нэрын удха шанар. Тэрэнэй морфологическа шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ. Тэмдэгэй нэрын илгарал. Тэмдэгэй нэрын бии бололго. Тэмдэгэй нэрын зохилдол, хамаадал.

Тоогой нэрэ (6 саг)

Тоогой нэрэ тухай юрэнхы ойлгосо. Тэрэнэй морфологическа шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ. Тоогой нэрын илгарал. Юрын ба бүридэмэл тоогой нэрэнүүд. Тоогой нэрын зохилдол, хамаадал.

Түлөөнэй нэрэ (6 саг)

Түлөөнэй нэрэ тухай юрэнхы ойлгосо. Морфологическа гол шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ. Түлөөнэй нэрын илгарал. Түлөөнэй нэрын хубилалга ба ондоо үгэнүүдтэй холболдолго. Түлөөнэй нэрэнүүдэй олоной тоо. Зохилдол. Хамаадал.

Дайбар үгэнүүд (5 саг)

Дайбар үгэнүүдэй удха шанар. Тэрэнэй морфологическа шэнжэнүүд ба синтаксическа үүргэ. Дайбар үгэнүүдэй удхаараа илгарал. Дайбар үгэнүүдэй бии болодог аргууд. Дайбар үгэнүүдэй хамаадал.

Жэл соо үзэһэнөө дабталга (4 саг)

Юумэнэй нэрын, тэмдэгэй нэрын, тоогой нэрын, түлөөнэй нэрын, дайбар үгэнүүдэй гол морфологическа шэнжэнүүдые ба синтаксическа үүргэнүүдые бэхижүүлхэ, хэлэлгын хубинууд тухай дүримүүдые хүсэнэг болгон дабталга. Хэлэлгын хубинуудаар морфологическа шүүлбэринүүдые хэлгэ

Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ (10 саг)

Үгүүлэл, тэрэнэй янзанууд. Юрэ хөөрэхэн текстээр найруулга бэшэлгэ. Уран зохёолой хэһэгээр дэлгэрэнгы ба хуряангы найруулга, һонирхолтой ушар тухай үгүүлэл бэшэлгэ, ажаглан хадуужа абанаа зураглалга, характеристикэ үгэлгэ, һанамжаяа бэшэлгэ, оршуулга, уран гоёор сээжээр ород ба буряад хэлэн дээрэ хөөрэлгэ.

4. Календарно-тематическа түсэб

Буряад хэлэн, 6-дахи анги, 1-дэхи четверть (16 час)

№	Хэшээлэй сэдэб	Сагай хубаар и	Һурагшадай ажаябуулгын шэнжэ	Хараалагдаһан дүнгүүд			Шалгалтын түхэлнү үд	Гэрэй даабари	ИКТ хэрэг лэлгэ	Болзор	
				Предметнэ	Личностнэ	метапредмет нэ				түсэ бөөр	үнэн
1.	Оролто хэшээл. Хэлэн тухай. Харилсаан ай байдал.	1 час	Индивидуаль на хүдэлмэри – уншаха. Д-1. Юун тухайб? Бодомжолгоор оо хубаалдаха. Бүлэгөөр хүдэлмэри – уншалга. Д-2. Гол бодолыень элирүүлжэ, авторай асуудалда харюусаха. Бүлэг бүлэгэй һанамжа тобшолон, буряад хэлэнэй байдал тухай хөөрэлдэхэ. Фронтальна – уншалга. Д-3. Буряад хэлэнэй байдал һайжаруулхын	Хэлэн тухай ойлгосо һэргээхэ, түрэлхи хэлэнэй удха шанар, мүнөөнэй байдал, саашанхи хүгжэлтэ тухай хөөрэлдэхэ. Хэлэлгэ, аман ба бэшэмэл хэлэлгын илгаа мэдэхэ, харилсаан, хэлэлгын байдал ойлгуулха, хэлэлгэ хэрэглэхэ шадабаритай болгохо, зүбөөр	Буряад хэлэн – эхэ хэлэн гэжэ мэдэхэ, үзэхэ, баялигаарнь омогорхолыень дээшлүүлхэ. Хэлэнэй саашанхи байдалда хүн бүхэнэй хамаатай, харюусалгатай байһыень ойлгуулха Хүнүүдэй хоорондохи харилсаанай соёл баримталха, үгынгөө нөөсэ баяжуулха, буряадаар сэбэрээр,	Үгүүлэл дээрэ хүдэлхэ: уншаха, ойлгохо, тэрэнэй гол бодол олохо, сэгнэхэ, өөрынгөө һанал бодол хэлэхэ. Хэлэлгэ, аман ба бэшэмэл хэлэлгын илгаа мэдэхэ, харилсаан, хэлэлгын байдал ойлгуулха, хэлэлгэ хэрэглэхэ шадабаритай болгохо, зүбөөр хэлэлгээ зохёохо		Д-4. Цынгуюева Д-Х. Буряад хэлэн. Шүлэг уран гоёор уншаха. Гол бодолыень элирүүлхэ. Сээжэлдэхэ (багшын үзэмжөөр). Буряад хэлэнэй мүнөө сагай байдал яжа һайжаруулха б? Һанамжаяа бэшэхэ. Буряадаараа хөөрэлдэе гэнэн богонихон		2.09 2.09	2.09 2.09

			тула танай оролдосо ямар байхаб гэжэ хубаалдаха.	хэлэлгээ зохёохо дадалыень үргэдхэхэ.	зүбөөр дуугарха, хэлэхэ эрмэлзэл түрүүлхэ..	дадалыень үргэдхэхэ.		видео- зураглал буулгаха (багшын үзэмжөөр).			
5-дахи ангида үзэһэнөө дабталга											
2.	Фонетикэ	1 час	Индивидуальна – упрженинүүдые дүүргэхэ (Багшын үзэмжөөр). Д-5, Д-7, Д-12. Бүлэгөөр хүдэлмэри – Д-10. Тобшолол гаргаха. Фронтальна – фонетикээр асуудалнуудта харюусаха. “Пирамида” гэхэн схемэ баримталан, аялганай һубарилда жэшээнүүдые һанаха.	Абяан ба үзэгүүдые илгажа, фонетическэ шүүлбэри хэхэ; аялган абяануудые зүб бэшэхэ дүримүүдые хэрэглэн, зүбөөр бэшэхэ; морфемэнүүдые таниха. Фонетическэ шүүлбэри хэхэ.	Хүнүүдэй хоорондоо харилсаха журам сахин, харилсаанда хабаадаха, өөрынгөө һанал бодол хэлэхэ, баримталха. Өөрыгөө сэгнэжэ шадаха.	Хэрэгтэй мэдэсэеэ бэдэрэн олохо. Дүримүүд дээрэ үндэһэлэн, тобшолол гаргажа шадаха. Хэлэһэндээ, уншаһандаа схемэ гү, али хүсэнэгтэ зохёохо.	Багшын дурадха һан тест дүүргэхэ, шалгалтын асуудал нуудта харюусаха.	Д-11, Д-13.	Буряа д хэлэнэй сахим һураха ном хэрэглэхэ.	5.09	5.09
	Лексикэ		Фронтальна хүдэлмэри – лексикээр асуудалнуудта	Лексикэ гэжэ үзэдэг һалбариин антоним, синоним,	Хүнүүдэй хоорондоо харилсаха журам сахин, харилсаанда	Үгын удха ойлгохо, толи хэрэглэжэ шадаха, хэрэгтэй	Словарна хүдэлмэри – абтаһан	Багшын үзэмжөөр. Мэдүүлэлнү			

			сээжээр харюусаха. Д-19. Тобшолхо. Индивидуальна хүдэлмэри – дифференциро ван на дасгалнууд (Д-20, Д-21, Д-22). Бэшэ упражненинүүд багшын үзэмжөөр. Бүлэгөөр хүдэлмэри – Д-24, Д-26. Тобшолол хэхэ.	омоним, олон удхатай үгэнүүдые, эхир үгэнүүдые мэдэхэ, жэшээнүүдые хэлэхэ. Үндэһэн ба абтаһан үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ, дүрим баримталжа, зүбөөр бэшэхэ.	хабаадаха, өөрынгөө һанал бодол хэлэхэ, баримталха. Өөрыгөө сэгнэжэ шадаха. Бэе бэетгээ һанал бодолоороо андалдаха. Түрэл хэлээрээ омогорхохо.	юумэеэ олохо, зэргэсүүлжэ шадаха, тобшолол гаргаха.	үгэнүүд. Бэе бэеэ шалгаха.	үдые зохёохо.			
3.	Синтаксис. Холбуулал. Мэдүүлэл	1 час	Фронтальная хүдэлмэри – синтаксисээр асуудалнуудта сээжээр харюусаха. Д-30, Д-31, Д-37. Тобшолол гаргаха. Индивидуальна хүдэлмэри – дифференциро ванна дасгалнууд (Д-32, Д-33).	Синтаксис гэжэ үзэдэг һалбари тухай мэдэсэеэ үргэдхэхэ.	Хүнүүдэй хоорондоо харилсаха журам сахин, харилсаанда хабаадаха, өөрынгөө һанал бодол хэлэхэ, баримталха. Өөрыгөө сэгнэжэ шадаха.	Хэрэгтэй юумэеэ олохо, зэргэсүүлжэ шадаха, тобшолол гаргаха.	Словарна хүдэлмэри	Багшын үзэмжөөр. Мэдүүлэл нүүдые зохёохо.	Буряа д хэлэнэй сахим һураха ном хэрэглэлгэ.	12.09 15.09	12.09 15.09

			Бүлэгөөр хүдэлмэри – Д- 35.								
4.	Шалгал тын диктант.	1 час	Фронтальна- шалгалтын хүдэлмэри.	Шалгалтын диктант бэшэхэ.	Зүбөөр бэшэхээ оролдохо.	Үгтэһэн грамматичес ка даабаринуу даа зүбөөр дүүргэхэ.	Шалгалт ын диктант граммат ическа даабари нуудтай.	Урда үзэһэнөө дабтаха.		16.09 16.09	16.09 16.09
5.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри.	1 час	Индивидуальна - Алдуу дээрэ хүдэлмэри. Бүлэгөөр хүдэлмэри – Нэмэлтэ даабаринуу дые дүүргэхэ. Орфографичес ка ба пунктуационно алдуунуудаа зүбөөр заһаха.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри.	Алдуунуудаа зүбөөр заһахаяа оролдохо.	Алдуунуудаа заһахадаа, жэшээнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ, харюунуудаа баримталха.	Алдуу дээрэ хүдэлмэ ри.	Словарна диктантда бэлэдхэл.		19.09 22.09	19.09 22.09

б.	Фразеологизмууд. Фразеологизмуудай гол шэнжэнүүд	1 час	Фронтальная, индивидуальная хүдэлмэри, бүлэгээр хүдэлмэри. Бэшэ упражненинүүд багшын үзэмжөөр. Тобшолол хэхэ. Индивидуальная-упражнени нүүдые дүүргэхэ (Д-43) Бүлэгээр хүдэлмэри- Д-45	Лексикологии н халбаринууд тай танилсуулха; тогтомол холбуулал ба тэдэнэй гол шэнжэнүүд тухай; шанар шэнжэнүүдээрнь фразеологизм уудые таниха, удхыень тайлбарилха, тогтомол холб-тай толи тухай мэдэхэ, хэрэглэхэ, тогтомол ба сүлөө холб-дые илгаха, хэлэлгэдээ хэрэглэхэ шадбаритай болгохо. Фразеологизм уудай гол шэнжэнүүдые дабтаха, бэхижүүлхэ.	Түрэл хэлэнэйнгээ баялиг мэдэрхэ, сэгнэхэ, омогорхохо; тогтомол холбуулалнуудые хэрэглэжэ, хэлээ хүгжөөхэ эрмэлзэл түрүүлхэ. Бүлэг болон хамта хүдэлхэ, бэе бэеэ шагнаха, ханал бодолоо хэлэхэ шадбаритай болохо. Хүнүүдэй хоорондоо харилсаха журам сахин, харилсаанда хабаадаха, өөрынгөө ханал бодол хэлэхэ, баримталха.	Ханал бодолоо, досоохи байдалаа хэлэхэ, харуулха талада үгын үүргэ ойлгохо; толи хэрэглэхэ, хэрэгтэй юумээ олохо, тобшолол гаргаха, схемэ, таблица зохёожо хураха. Дүримүүд дээрэ үндэнхэлэн, тобшолол гаргажа шадаха.	Д.48, 49 Тус даабари нуудые дүүргэхэ дээ, ород буряад холбуулалнуудые сасуулха	Багшын үзэмжөөр. Толи хэрэглэн, фразологизм уудые оложо бэшэхэ.	«Буряад хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэлгэ.	23.09 23.09	23.09 23.09
----	---	-------	--	---	---	--	--	---	---	----------------	----------------

7.	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Практическа хүдэлмэри. (Багшын үзэмжөөр).	1 час	Индивидуальна упражненинүүды дүүргэхэ	Творческо хүдэлмэри. Багшын үзэмжөөр бэшэхэ. Бэшэмэл хэлэлгэ хүгжөөхэ	Үггэһэн даабарияа найнаар дүүргэхэ.	Дуратай зохёолойн гёол геройнуудай абари зандань тогтомол холбуулал нуудтай мэдүүлэл нүүды зохёогоод бэшэхэ.			«Буря ад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.	26.09 29.09	26.09 29.09
8.	Морфологи тухай юрэнхы ойлгосо. Юумэнэй нэрэ. Юумэнэй нэрэ юу	1 час	Индивидуальна - Д. 53 Фронтальна- (24 н. уншаад, таблицаар хүдэлмэри)	Морфологиин шэнжэлдэг гол зүйл-үггэһэн ойлгосотой танилсуулга.	Суг хамта хүдэлхэ, зүб харилсаха, һанамжаяа хэлэхэ, нүхэдөө шагнаха, анализ хэжэ, тобшолол гаргаха. Бээ даһан ба туһалагша хэлэлгын хубинуудай илгарал дабтаха, бэхижүүлхэ.	Хэлэлгын хубинууды зүбөөр хэрэглэхэ.	Таблицаар хүдэлмэри. (24 н.) Жэшээ нүүды зүбөөр һанажа, дэбтэртэ э бэшэхэ.	Хэлэлгын хубинуу дые зүбөөр хэрэглэн, мэдүүлэл нүүды зохёохо.	«Буря ад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.	30.09 30.09	30.09 30.09
			Индивидуальна - § 4 уншаха, Бүлэгөөр	Юумэнэй нэрэ тухай мэдэсэ дабтан һэргээхэ.	Хэхэ хүдэлмэриэ зохёожо, түсэб табиха,	Шэнжэлэлгын ажал эмхидхэхэ дадалтай	Алиш тээшээ адляар уншагда	Зурагаар багахан зохёолго	«Буря ад хэлэн» сахим		

	тэмдэглэдэг бэ?		хүдэлмэри- Д. 59 Хэшээлэй сэдэбээр хүдэлмэри: Д. 58	Юумжнэй нэрын лексическэ, морфологи ческа шэнжэнүүдые дабтан тодорхойло.	тэрээгээрээ хүдэлхэ, өөрынгөө болон нүхэдэйнгөө ажал сэгнэхэ, ямар шадабари сэгнэһэнээ ойлгохо	болохо; зүб ойлгон уншаха, тэрээн сооһоо хэрэгтэй мэдэсэ илган абаха, сасуулха, дүрим гаргаха.	ха үгэнүүдые ханаха Д.60	бэшэхэ (н. 26)	хураха ном хэрэглэлгэ.		
9.	Юрын ба тусхайта юумэнэй нэрэнүүд.	1 час	Индивидуальна - § 5 уншаха, номоор хүдэлмэри: Бүлэгөөр хүдэлмэри- Д.68 н.32	Юрын ба тусхайта юумэнэй нэрэнүүдые дабтан бэхижүүлхэ.	Д. 63 н. 29 Э. Дугаровай «Бурядаим нютагууд» гэхэн шүлэг уранаар уншаад, тусхайта юумэнэй нэрэнүүдые олохо.	Тэдэ нютагуудта юундэ иимэ нэрэнүүд үгтөө хаб? Бодомжолго хэхэ.	Д. 64 «Буряад орон» уншаад, ород хэлэндэ сээжээр оршуулха (30 н.)	Д.66 н. 31 (шэнжэлэлгын проект бэлдэхэ)		3.10 6.10	3.10 6.10
10.	Практическа хүдэлмэри.	1 ч.	Индивидуальна хүдэлмэри- уншалга. Бүлэгөөр хүдэлмэри- Д.57, 25 н. «Дэлхэйн хүн зон адли бэшэ...»	«Хүн зон түрэхэн нютагаа мартаха ёһогүй гэхэн ойлгосо үргэдхэхэ.	Ямар хэлэлгын хубида хабаатай байнаб гэжэ үгэнүүд дээрэ тэмдэглэхэ.	Уншаһан текстынгээ удхаар тобшолол хэхэ, һанамжаяа баталха.	Практическа хүдэлмэри. Бэхижүүлгэ	Морфологи дабтаха. (3-3 мэд. зохёохо).	«Буряад хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэлгэ	7.10 7.10	7.10 7.10
11.	Тодорхой ба зайраа	1 час	Хэшээлэй сэдэбээр хүдэлмэри.	Тодорхой ба зайраа юумэнэй	Теори уншаха, шэнэ мэдэсэ абаха.	Н. 32 таблица уншаха, тэрээн сооһоо	Бэхижүүл	§ 7 дабтаха Д. 73	«Буряад хэлэн»	10.10 13.10	10.10 13.10

	юумэнэй нэрэнүүд		Д.69 Проблемнэ асуудалтай даабариин үгэнүүдые сээжэ бэшэгээр бэшэхэ, шалгаха.	нэрэнүүд тухай мэдэсэ абаха.		хэрэгтэй мэдэсэ илган абаха.	гын хүдэлмэри Д. 71, 72 Тодорхой байраа гэжэ илгаха, зүб илгана баталха.		сахим хураха ном хэрэглэлгэ		
12.	«Нютаг айм домогто газарнууд» Хуралсай проект	1 час	Бүлэг бүлэгөөр хубаарха. Проектын сэдэб шэлэхэ. Материал суглуулха.	Проект гэжэ юун бэ, ямар эрилтэнүүдтэй байдаг бэ гэнэн мэдэсэ абаха.	Материал суглуулжа, тэрэнэ согсолжо хураха; бүлгэмөөр хүдэлхэ дадалтай болохо.	Шэнжэлэлгын ажал эмхидхэхэ дадалтай болохо	Бүлэг болон хубаараад, материал бэдэрэлгын ажал ябуулха. Проект о согсолхо, хамгаалх.	Багшын үзэмжөөр	«Буряад хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэлгэ	14.10 14.10	14.10 14.10
13.	Юумэнэй нэрын нэгэнэй ба олоной тоо	1 час	Индивидуальна- Д.74 н. 34 Бүлэгөөр,	Юумэнэй нэрын нэгэнэй ба олоной тоо тухай ойлгосо	Юумэнэй нэрэнүүд 4 аргаар бии болодог гэнэн	Теоретическэ мэдэсэ гаргаха, схемэ болгохо.	Д. 79 Олоной тоогой залгалта	Д. 76	«Буряад хэлэн» сахим	17.10 20.10	17.10 20.10

			фронтальна-хүдэлмэри.	дабтан hэргээхэ, зүб хэрэглэлгэ, бэшэлгэ дээрэ хүдэлхэ	ойлгосо үргэдхэн, мэдүүлэлнүү дые зохёон, үгүүлэл болгохо.		абадаггү й үгэнүүдт э анхарала а хандуул ха.		хураха ном хэрэгл элгэ.		
14.	Бэхижүүлг ын хүдэлмэри.	1 час	Индивидуальна , бүлэгөөр, фронтальна- хүдэлмэринүүд .	Үзэһэнөө дабтаха, дасхалнуудые хэжэ, бэхижүүлхэ.	Тобшололнуу дые гаргаха.	Буряад хэлээ хайнаар үзэһэйб гэжэ урмашаха.				21.10 21.10	21.10 21.10
15.	Шалгал тын диктант.	1 час	Фронтальна- шалгалтын диктант.	Шалгалтын диктант бэшэхэ.	Зүбөөр бэшэхээ оролдохо.	Үгтэһэн грамматичес ка даабаринуу даа зүбөөр дүүргэхэ.	Шалгал тын хүдэлмэ ри.	Урда үзэһэнөө дабтаха.		24.10 27.10	24.10 27.10
16.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри. Четвертиин дүн гаргалга.	1 час	Индивидуальна - Алдуу дээрэ хүдэлмэри. Бүлэгөөр хүдэлмэри- (Нэмэлтэ даабаринууд- ые дүүргэхэ.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри.	Алдуунуу даа зүбөөр заһахая оролдохо.	Алдуунуу- даа заһахадаа, жэшээнүүд- ые зүбөөр хэрэглэжэ, харюунуу- даа баримталха.	Алдуу дээрэ хүдэлмэ ри.	Урда үзэһэнөө дабтаха.	«Буря ад хэлэн» сахим хураха ном хэрэгл элгэ.	28.10 28.10	28.10 28.10

Буряад хэлэн: 6-дахи анги, 2 четверть (14 саг)

№	Хэшээлэй сэдэб	Сагай хубаар и	Нурагшад айна- ажаябуулгын шэнжэ	Хараалагдаһан дунгууд			Шалгалтын түхэлнүүд	Гэрэй даабари	ИКТ хэрэглэлгэ	Болзор	
				предметнэ	личностно	метапредметнэ				түсэб өөр	үнэн
1	Х.х.х. Творческо хүдэлмэри. Багшын үзэмжөөр.	1 час	Индивидуальна- үгтэһэн сэдэбтэ зохёолго бэшэхэ. Бүлэгөөр хүдэлмэри- түсэб табиха. Фронтальна- хөөрөө эмхидхэхэ	Творческо хүдэлмэри бэшэхэ.	Үгтэһэн даабарияа найнаар дүүргэхэ.	Бэшэһэн хүдэлмэри дээ зохёохы шадабари хэрэглэхэ. Зохёолгодо тобшолол хэхэ, өөрынгөө хандаса харуулха.	Творческо хүдэлмэри бэшэхэ.	Урда үзэһэнөө дабтаха. «Орой намар» гэһэн сэдэбтэ мэдүүлэлнүү дые зохёохо.	«Буряад хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэлгэ.	7.11 10.11	7.11 10.11
2	Юумэнэй нэрын зохилдол тухай ойлгосо. Нэрын падеж.	1 час	Индивидуальна- § 9 дүрим уншаха, Д.90	Юумэнэй нэрын зохилдол тухай мэдэсэ дабтаха, бэхижүүлхэ . Нэрын падеждэ байһан үгэнүүдэй синтаксическа үүргэ	Д. 85 Проблемнэ асуудалтай даабари дүүргэхэ, падежнүүдэй залгалтануудые дабтаха. Теори дээрэ хүдэлхэ, нурагшадай	Д.88, 40 н. «Хасуури хаялтай гү?» сээжээр ород хэлэндэ оршуулха, асуудалда харюусаха, юумэнэй нэрын падеж элирүүлхэ.	Падежнүүдэ сээжэ дабтаха.	«Буряад хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэлгэ.	11.11 11.11	11.11 11.11	

				дабтан хануулха.	мэдэсэ хэргээхэ.						
3.	Хамаанай падежэй залгалтануу дые зүб бэшэлгэ.	1 час	Бүлэгөөр хүдэлмэри- Д.87 Фронтальна- (Д. 95,96)	Хамаанай падежэй залгалтануу дые хануулан бэхижүүлхэ	Проблемнэ асуудалтай даабари дүүргэхэ, падежнүүдэ й залгалтануу дые дабтаха. Теори дээрэ хүдэлхэ, хурагшадай мэдэсэ хэргээхэ.	Һуралсалай зорилго табиха, бээлүүлхэ. Дүримүүд дээрэ үндэһэлэн, тобшолол гаргаха.	Ном соо үгтэһэн таблицаар хүдэлмэри (н. 46-47) Тус таблицада өөрын жэшээ һанаха. Өөрыгөө сэгнэхэ: мэдэхэ байбаб- шадыха болобоб.	Д. 99, 103 дүүргэхэ	«Буряад хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэл гэ.	14.11 17.11	14.11 17.11
4.	Хэлэлгэ хүгжөөлгын хүдэлмэри. Найруулга бэшэлгэ.	1 час	Фронтальна, индивидуаль на хүдэлмэринү үд – асуудалнууд та харюусаха, түсэб табиха, хүндэ бэшэлгэтэй үгэнүүдые самбарта бэшээд, тайлбарилха.	Текст 2 удаа шагнаад, изложени бэшэхэ. Түсэб табиха.	Текстын удхада дүтэрхы текст зүбөөр, алдуугүйгөө р бэшэхэ. Гол удхыень дамжуулха гэжэ оролдохо.	Текстын байгуулгын бүхы тала зүбөөр баримталан, найруулгаяа бэшэхэ.	Хууданан дээрэ түрүүшээр бэшээд, өөрыгөө шалгаха, дэбтэр соогоо сэбэрээр буулгажа бэшэхэ.			18.11 18.11	18.11 18.11

5.	Зүгэй падежэй залгалтануудыг зүб бэшэлгэ.	1 час	Индивидуал ьна – Ном соо үгтэһэн табицаар хүдэлмэри хэхэ (н. 53, 58), тобшолол гаргаха. Фронтальна-Д.116, 132	Юумэнэй нэрын зүгэй падежэй залгалтануудыг хэлэлгэдээ зүб хэрэглэжэ һураха.	Өөрынгөө, суг һурагшадай нгаа хүдэлмэри, ажаябуулга шалгаха, сэгнэлтэ үгэхэ, заһаха.	Һуралсалай зорилго табиха, бээлүүлхэ. Дүримүүд дээрэ үндэһэлэн, тобшолол гаргаха.	Д. 130,131 дүүргэхэ, мэдэсээ бэхижүүлхэ, харюугаа тайлбарилха.	Д. 123, 139 дүүргэхэ	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.	21.10 24.11	21.10 24.11
6.	Үйлын ба зэбсэгэй падежнүүд.	1 час	Индивидуал ьна- н.61 Ном соо үгтэһэн табицаар хүдэлхэ Фронтальна-Д. 140 Илгажа хэблэгдэһэн үгэнүүд ямар падежэй түхэлтэйб? Ямар удха харуулнаб?	Үйлын ба зэбсэгэй падежнүүдэй залгатануудыг зүб табижа бэшэхэ, грамматическа удха ба синтаксическа үүргэ гаргаха.	Д. 141 Зэбсэгэй падежэй түхэлтэй үгэнүүд ямар удха харуулнаб? Онһон үгэнүүдэй удха тайлбарилха, хэлээ хүгжөөхэ	Онһон үгэнүүдэй онсо удхаар сэдхэлэйн гээ байдал баяжуулха	Үйлын ба зэбсэгэй падежнүүдэй түхэлтэй үгэнүүдтэй мэдүүлэл нүүдые зохёохо, Залгалта нуудтань анхаралаа хандуулха	Д. 143 Зэбсэгэй падежэй түхэлтэй үгэнүүдые илгаха. Мэдүүлэлэй ямар гэшүүн болоноб? элирүүлхэ.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.	25.11 25.11	25.11 25.11
7.	Дидактическа материалнуудаар хүдэлмэри.	1 час	Индивидуал ьна- «Буряад хэлээр тестнүүд». (Юумэнэй	«Буряад хэлээр тестнүүд». Даабаринуу	Даабари 1, 463 н. Шалгалтын даабаринуу	Үгтэһэн даабаринуудаар зүбөөр дүүргэхэ.	Юумэнэй нэрэнүүдыг падеждэ тааруулан бэшэхэ.	§ уншаха, дабтаха.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном	28.11 01.12	28.11 01.12

			нэрын зохилдол). Даабари 1, 2, 45 н. Бүлэгөөр хүдэлмэри- (Даабари 3, 4, 45 н.	дые дүүргэхэ.	дые дүүргэхэ. Ямар дүрим баримталаг дааб? Харюугаа баримталха.				хэрэглэл гэ.		
8.	Хамтын падеж. Гаралай падеж.	1 час	Индивидуал ьна-даабаринуу дые дүүргэхэ; Бүлэгөөр хүдэлмэри;	Хамтын, гаралай падежүүдэй залгалта нуудые зүб табижа бэшэхэ, тэдэнэй грамматическа удха ба синтаксическа үүргэ гаргаха.	Д-150 уншаха, тобшолол хэхэ, хадуужа абаха. Харюугаа баримталха.	Падежүүдэй залгалтануу дые хэлэлгэдээ зүб хэрэглэжэ һураха.	Д. 153, 161 Үгтэһэн үгэнүү дые хамтын, гаралай падежэй түхэлтэй болгохо. Залгалта нуудыень анхарха.	§ дабтаха. Багшын үзэмжөөр.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэл гэ.	02.12 02.12	02.12 02.12
9.	Практическа хүдэлмэри.	1 час	Фронтальная хүдэлмэри – Юумэнэй нэрын зохилдолоор асуудалнуудта сээжээр харюусаха. Тобшолхо. Индивидуал ьна	Юумэнэй нэрын зохилдол тухай ойлгосо дабтан һэргээхэ, аман болон бэшэмэл хэлэлгэдээ	Өөрынгөө хүдэлмэри шадгаха, сэгнэлтэ үгэхэ, заһаха, мэдэсээ онсодхохо.	Һуралсалай зорилго ойлгожо, табижа, бэелүүлжэ шадаха.	н. 68 асуудал нуудта сээжээр харюусаха.	§9 анхаралтай гаар уншаха.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэл гэ.	05.12 08.12	05.12 08.12

			хүдэлмэри – дифференци рован на дасхалнууд Бүлэгөөр хүдэлмэри – Тобшолол хэхэ.	үргэнөөр хэрэглэхэ.							
10.	Юумэнэй нэрын хамаадал. Нюурта хамаадалай залгалта зүб бэшэлгэ.	1 час	Хэшээлэй сэдэбээр хүдэлмэри: индивидуаль на, бүлэгөөр, фронтальная (даабаринуу д-багшын үзэмжөөр)	Юумэнэй нэрын нюурта хамаадалай залгалта нууд болон грамматиче ска удха дабтаха, мэдэсыень һэргээхэ.	Үгынгөө нөөсэ баяжуулха, бурыадаар сэбэрээр, зүбөөр дуугарха, хэлэхэ эрмэлзэл түрүүлхэ	Д.170 нюурта хамаадалай залгалтануу дые илгаха; Тус оньһон үгэнүүд ямар удха дамжуулнаб ?	Д. 167 Һурагшын зохёонһон шүлэг уранаар уншаха, асуудалнууд тань харюу үгэхэ.	§ 10, 11 уншаха. Упр 187, 75 н.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэл гэ.	09.12 09.12	09.12 09.12
11.	Нюурта хамаадалай залгалта зүб бэшэлгэ. 1- дэхи ба 2, 3 -дахи нюурта хамаадал.	1 час	Индивидуа льна- Номоор хүдэлмэри: дүрим уншаха, даабаринуу дые нүүдые дүүргэхэ (Д. 168, 169	1-дэхи ба 2, 3 –дахи нюурта хамаадал тухай ойлгосотой танилсуул га. Номоор хүдэлмэри.	н. 73 таблицаар хүдэлмэри, тобшолол гаргаха	Д. 171 David Beckham Оршуулха, үгэнүүдын нюурта хамаадалай түхэлтэй болгохо, харюугаа баталха.	Зохёохы шадабари шалгаха.	Д. 176	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэл гэ.	12.12 15.12	12.12 15.12

			Фронтальна-дүүргээн даабаринуу даа шалгаха.)								
12.	Бэхижүүлгын хүдэлмэри.	1 час	Индивидуал ьна, бүлэгөөр, фронтальна-хүдэлмэринү үд.	Үзэһэнөө дабтаха, дасхалнууд ые хэжэ, бэхижүүлхэ .	Тобшололн уудые гаргаха.					16.12 16.12	16.12 16.12
13.	Шалгалтын хүдэлмэри.	1 саг	Фронтальна-шалгалтын хүдэлмэри.	Шалгалтын диктант бэшэхэ.	Зүбөөр бэшэхээ оролдохо.	Үгтэһэн грамматиче с ка даабаринуу даа зүбөөр дүүргэхэ.	Шалгалтын хүдэлмэри.	Урда үзэһэнөө дабтаха.		19.12 22.12	19.12 22.12
14.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри. Четвертиин дүн гаргалга.	1 саг	Индивидуал ьна- Алдуу дээрэ хүдэлмэри. Бүлэгөөр хүдэлмэри-(Нэмэлтэ даабаринууд -ые дүүргэхэ.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри.	Алдуунуу даа зүбөөр заһахаяа оролдохо.	Алдуунуу-даа заһахадаа, жэшээнүүд-ые зүбөөр хэрэглэжэ, харюунуу-даа баримталха.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри.	Урда үзэһэнөө дабтаха.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэл гэ.	23.12 23.12	23.12 23.12

Буряад хэлэн, 6-дахи анги, 3 четверть (20 саг)

№	Хэшээлэй сэдэб	Сагай хубаари	Нурагшадай ажаябуулгын шэнжэ	Хараалагдаһан дүнгүүд			Шалгалты н гүхэлнүүд	Гэрэй даабари	ИКТ хэрэглэ лгэ	Болзор	
				предметнэ	личносно	метапредмет нэ				түсэб өөр	үнэн
1.	Х.х.х. Творчес ко хүдэлмэ ри. Багшын үзэмжөөр	1 час	Индивидуаль на- үгтэһэн сэдэбтэ зохёолго бэшэхэ. Бүлэгөөр хүдэлмэри- түсэб табиha. Фронтальна- хөөрөө эмхидхэхэ	Творческо хүдэлмэри бэшэхэ.	Үгтэһэн даабарияа һайнаар дүүргэхэ.	Бэшэһэн хүдэлмэри дээ зохёохы шадабари хэрэглэхэ. Зохёолгодоо тобшолол хэхэ, өөрынгөө хандаса харуулха.	Творческо хүдэлмэ ри бэшэхэ.	Урда үзэһэнөө дабтаха.	«Буряад хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэл гэ.	10.01 13.01	
2	Нюурта хамаадалай залгалтануудай хэрэглэлгэ, бэшэлгэ, зохилдол.	1 час	Индивидуальна- Номоор хүдэлмэри. § 12 дүрим уншаха, даабаринуу дые нүүдые дүүргэхэ; Фронтальна- дүүргэһэн даабаринуу даа шалгаха.	Нюурта хамаадалай залгалтануу дые һануулан дабтаха, хэлэлгэдээ хэрэглэхэ.	Номһоо, хэшээл һээ абаһан мэдэсээ онсодхо хо.	Д. 169 Тус холбуулалнуу дые нэгэ үгөөр оршуулхадаа, нюурта хамаадалай залгалтануу дые тэмдэглэхэ.	Тус сэдэбээр ямар мэдэсэ, шадабари тай болоһоноо нэрлэхэ	Багшын үзэм жөөр	«Буряад хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэл гэ.	13.01 14.01	

3	Бэхижүүлгын хэшээл.	1 час	Индивидуальна-«Буряад хэлээр тестнүүд». (Даабари 1, 47 н. Фронтальная-Даабари 3., 4, 47 н.	«Буряад хэлээр тестнүүд». Даабари 5, 47 н.	Юумэнэй нэрэнүүдые падеждэ зохилдуулаад, нюурта хамаадуулха. Зүбөөр хэрэглэжэ, мэдүүлэлнүүдые зохёохо.	«Буряад литература» гэхэн ном сооһоо нюурта хамаадалда байһан юумэнэй нэрэнүүдтэй мэдүүлэл нүүдые түүжэ бэшэхэ. Хэлэлгэ соо зүбөөр хэрэглэхэ.	Бэхижүүлгэ.	Урда үзэхэнөө дабтаха.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.	17.01 20.01	
4	Юумэнэй нэрын өөртэ хамаадал.	1 час	Фронтальная, индивидуальная хүдэлмэри, бүлэгөөр хүдэлмэри. Бэшэ упражненинүүд багшын үзэмжөөр. Тобшолол хэхэ.	Юумэнэй нэрын өөртэ хамаадалай залгалтануудые һануулан дабтаха, хэлэлгэдээ хэрэглэхэ	Юумэнэй нэрэнүүд өөртэ хамаадахадаа, тус юумэн өөрын гэхэн удхатай болодог гэжэ ойлгохо шухала. (Таблицаар хүдэлмэри: 77 н.)	Д. 185 Таабаринуудые таагты. Өөртэ хамаадалай түхэлтэй юумэнэй нэрэнүүдые ологты. Зохилдолой болон хамаадалай залгалтануудые тэмдэглэхэ.	Д. 180 асуудал нуудта харюусаха	Д- 182	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.	20..01 21.01	
5	Өөртэ хамаадалай түхэлэй залгалтануудай хэрэглэлгэ, бэшэлгэ	1 час	Фронтальная, индивидуальная хүдэлмэри, бүлэгөөр хүдэлмэри. Бэшэ	Юумэнэй нэрын өөртэ хамаадалай залгалтануудые һануулан дабтаха,	«Аяга сай» Д. 186 Текст уранаар уншаха, гол бодолыень элирүүлхэ, нюурта ба өөртэ	Хэрэгтэй мэдэсэеэ бэдэрэн олохо. Дүримүүд дээрэ үндэхэлэн,	Багшын үзэмжөөр дифференцирова	§ 13. Багшын үзэмжөөр	«Буряад хэлэн» сахим һураха	24.01 27.01	

			упражненинүүд багшын үзэмжөөр. Тобшолол хэхэ.	хэлэлгэдээ хэрэглэхэ	хамаадаһан юумэнэй нэрэнүүдые түүжэ бэшэхэ, зүбөөр хэрэглэжэ, мэдүүлэлнүүдые зохёохо.	тобшолол гаргажа шадаха.	нна даабари нуудые дурадха жа болохо.		ном хэрэг лэлгэ.		
6	Х.х.х. Творческо хүдэлмэри. Багшын үзэмжөөр.	1 час	Индивидуальна-үгтэһэн хэхэг уншаха. (Ород хэлэнһээ буряад хэлэн дээрэ оршуулга). Бүлэгөөр хүдэлмэри-зураг сээжээр зураха. Фронтальна-хөөрөө эмхидхэхэ.	Ород хэлэнһээ буряад хэлэн дээрэ оршуулга.	Оршуулхандаа зүбөөр мэдүүлэлнүүдээ зохёохо. Мэдүүлэлэй байгуулгада анхаралаа хандуулха.	Үгтэһэн даабаридаа зохёохы шадабари хэрэглэхэ. Удхатай, дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүдые зохёон байгуулха.	Творческо хүдэлмэри. Зохёохы шадабар и шалгаха .	Зохёолго бэшэхэ.	«Буряад хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэлгэ. Толи хэрэглэлгэ.	27.01 28.01	
7	Ээ-эй, ээ-өө аялгануудые зүб бэшэлгэ	1 час	Индивидуальна-даабаринуудые дүүргэхэ; Бүлэгөөр хүдэлмэри; Фронтальна-Д. 190 «Сагаан эдеэн», нурагшын бэшэһэн	-Ээ-эй, ээ-өө аялгануудые зүб бэшэлгэдэ анхаралаа хандуулха, эдэ аялгануудтай үгэнүүдые хэрэглэжэ, зүбөөр мэдүүлэлнүүдые зохёохо.	Хүнүүдэй хоорондоо харилсаха журам сахин, харилсаанда хабаадаха.	Хэрэгтэй мэдэсээ бэдэрэн олохо. Дүримүүд дээрэ үндэһэлэн, тобшолол гаргажа шадаха.	Багшын дурадхан даабари дүүргэхэ, шалгалтын асуудал	Д. 191	«Буряад хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэлгэ.	31.01 03.02	

			диктант шалгах, алдуунуудыень олохо.				нуудта харюусаха.				
8	Юумэнэй нэрын бии бололго	1 час	Фронтальная, индивидуальная хүдэлмэри, бүлэгөөр хүдэлмэри. Бэшэ упражненинүүд багшын үзэмжөөр. Тобшолол хэхэ.	Ямар аргуудаар юумэнэй нэрэнүүд бии болоноб, ямар залгабаринууд хэрэглэгдэнэб гэхэн мэдэсэтэй болохо, юумэнэй нэрэнүүдые бии болгожо шадаха.	Хүниие шагнажа, ойлгожо хураха; хүнтэй суг хүдэлжэ, үгыень анхаржа, ханал бодолоо хэлэжэ хураха.	Һуралсалай зорилго ойлгожо, табижа, бээлүүлжэ шадаха.	Д. 199 Ямар аргаар үгэнүүд бии болооб? Сээжээр хэлэхэ.	Багшын үзэмжөөр	«Буряа д хэлэн» сахим хураха ном хэрэг лэлгэ.	03.02 04.02	
9	Юумэнэй нэрээр шалгалтын хүдэлмэри (багшын үзэмжөөр).	1 час	Индивидуальная. Буряад хэлэнэй сахим хураха бэшэ. Шалгалтын тест.	Юумэнэй нэрээр мэдэсэ шалгах	Асуудалнуудаа анхаралтайгаар уншаха, электронно ном соо хүдэлхэ дадал үргэдхэхэ, бээ даагаад хүдэлмэрилхэ.	Шалгалтын хүдэлмэридэ харюусалгатай гаар хандаха, тобшолол гаргажа хураха.	Бэхижүүлгын хүдэлмэри.	Шалгалтын асуудал нуудта харюу бэлдэхэ (84 н.)	«Буряа д хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэл гэ.	07.02 10.02	
Тэмдэгэй нэрэ (6 час)											
10	Тэмдэгэй нэрэ.	1 час	Индивидуальная-91 н. Мойһон ямар бэ, зураглаха. Д. 209 92 н.	Тэмдэгэй нэрэнүүдые хэлэлгэ соо олохо, илгах; грамматическа	Һуралсалай зорилго ойлгожо, табижа,	Тэмдэгэй нэрэнүүдэй хэлэлгэ соохи уран хайханай үүргэ мэдэрхэ	Зохёохы шадабар и шалгах	«Мойһон» тухай шүлэг зохёохо.	«Буряа д хэлэн» сахим хураха	10.02 11.02	

			«Гүлгэн» уншаха, гүлгэн ямархан бэ гэжэ шадаха гүт? Юундэ? Зохёол һонирхолтой болгон бэшэхэ. Бүлэгөөр хүдэлмэри.	шэнжэнүүдын , синтаксическа үүргыень элирүүлхэ. Тэмдэгэй нэрэ тухай мэдэсээсэ схемээр харуулха	бээлүүлжэ шадаха.				ном хэрэглэ л гэ.		
11	Шанарта ба харилсаата тэмдэгэй нэрэнүүд	1 час	Индивидуальна- номоор хүдэлмэри. Фронтальная хүдэлмэри	Тэмдэгэй нэрэнүүд удхаараа шанарта болон харилсаата гэжэ илгардаг гэхэн ойлгосотой танилсуулха.	Харилсаата тэмдэгэй нэрэнүүдэй залгабариень илгажа шадаха, абтаһан тэмдэгэй нэрэнүүдые зүбөөр бэшэхэ арга үргэдхэхэ.	Хүниие шагнажа, ойлгожо һураха; хүнтэй суг хүдэлжэ, үгыень анхаржа, сэгнэлтэ үгэхэ.	Һурагша бүхэн тус сэдэб хэр зэргэ ойлгобо гээшэби б, юун дээрэ саашань хүдэлхө өр бэ, ямар алдууну удые хэнэбиб гэхэн асуудал нуудта өөрөө харюу үгэжэ	Д- 222 (3)	«Буряа д хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэ л гэ.	14.02 17.02	

							шадаха ёһотой.					
12	Тэмдэгэй нэрын шанарай зэргэнүүд.	1 час	Индивидуальна хүдэлмэри – дифференцирован на дасхалнууд . Бэшэ упражненинүүд багшын үзэмжөөр. Тобшолол хэхэ.	Шанарта тэмдэгэй нэрэнүүд юрын, сасуулхан, үлүүлэн гэхэн гурбан зэргэнүүдтэй гэжэ гэжэ өөһэдөө дүн гаргаха.	Үгынгөө нөөсэ баяжуулха, буряадаар сэбэрээр, зүбөөр дуугарха, хэлэхэ эрмэлзэл түүүүлхэ.	Хүнүүдэй хоорондоо харилсаха журам сахин, хэлэлгын байдалда хабаадаха.	Абаһан мэдэсэээ бэхижүүлгын даабаринуудые дүүргэхэ (Д.223, 225 г.м.)	Багшын үзэмжөөр	«Буряа д хэлэн» сахим хураханом хэрэглэлгэ.	17.02 18.02		
13	Тэмдэгэй нэрые хэлэлгэ соо хэрэглэлгэ тухай	1 час	Индивидуальна-номоор хүдэлмэри § 19. Бүлэгөөр хүдэлмэри: Д. 247 Фронтальна-Д.249	Олонхи ушарта тэмдэгэй нэрэнүүд юумэнэй нэрын орондо хэрэглэгдэдэг гэхэн ойлгосотой танилсуулха	Өөрынгөө, нүхэдэйнгөө хүдэлмэри, ажаябуулга шалгаха, сэгнэлтэ үгэхэ, заһаха.	Тэмдэгэй нэрэнүүдэй хэлэлгэ соохи уран һайханай үүргэ мэдэрхэ.	Д. 246 Юумэнэй нэрын орондо хэрэглэгдэхэн тэмдэгэй нэрэнүүд мэдүүлэлэй ямар гэшүүн болоноб гэжэ элирүүлхэ, тобшоло	Д. 248	«Буряа д хэлэн» сахим хураханом хэрэглэлгэ.	21.02 24.02		

							л гаргаха				
14	Юумэнэй нэрын орондо хэрэглэгдэһэн тэмдэгэй нэрын зохилдол	1 час	Индивидуальна- номоор хүдэлмэри Д. 250 Бүлэгөөр хүдэлмэри: Д. 251 Фронтальная- Д. 252	Тэмдэгэй нэрэнүүдые зохилдуулхада, юумэнэй нэрын зохилдолой дүрим баримталагдаг гэхэн ойлгосо үргэдхэхэ.	Юумэнэй нэрын зохилдолой дүрим баримталан, тэмдэгэй нэрэнүүдые падеждэ зохилдуулха.	Үгэ ямар аялганаар, хашалганаар хүүлтэнэб, тэрээнһээ дулдыдажа залгалтануудынь бэшэхэ.	Асуудал да харюу үгэхэ: Зохилдолой түхэлэй үгэнүүд хэлэлгэ соо ямар үүргэтэй б?	§ уншаха. (Тэмдэгэй нэрэнүүдые падеждэ зохилдуулха.)	Буряад хэлэн» сахим хураханом хэрэглэгэ.	24.02 25.02	
15	Юумэнэй нэрын орондо хэрэглэгдэһэн тэмдэгэй нэрын хамаадал	1 час	Индивидуальна хүдэлмэри – дифференцированна дасхалнууд . Бэшэ упражненинүүд багшын үзэмжөөр. Тобшолол хэхэ.	Тэмдэгэй нэрэнүүдые нюурта ба өөртэ хамаадуулхада, юумэнэй нэрын хамаадалай залгалтанууды абадаг гэхэн ойлгосо үргэдхэлгэ.	Юумэнэй нэрын орондо хэрэглэгдэһэн тэмдэгэц нэрэнүүдые зүбөөр нюурта ба өөртэ хамаадуулжа хураха.	Д. 253 Тус мэдүүлэлнүүд соо нэрын орондо хэрэглэгдэһэн тэмдэгэй нэрэнүүдые илгаха. Ямар залгалтанууд тайб гэжэ элирүүлхэ. Дүн гаргаха.	Д. 255 Тус даабари дүүргэхэдээ, өөһэдөө тобшолол гаргаха.	111-дэхи нюурта «Тэмдэгэй нэрэ» гэхэн разделээр шалгалтын асуудалнуудта сээжээр харюусаха	«Буряад хэлэн» сахим хураханом хэрэглэгэ.	28.02 03.03	
16	Х.х.х. Творческо хүдэлмэри Баир Барадиевай	1 час	Хэлэлгэ хүгжөөлгын хэшээл. Д.262 116 н. «Эхэ эсэгийн хургаал,	Зураг дээрэ юу хараһанаа бодомжолхо.	Зурагай гол удха (сюжет) элирүүлхэ.	Уран гоёор, тодо хурсаар зохёолгоёо бэшэхэ.	Зохёолго бэшэхэдээ, сэглэлт	Урда үзэһэнөө дабтаха.	Буряад хэлэн» сахим хураханом	03.03 04.03	

	«Гурбан зөөлэн» гэнэн зурагаар зохёолго бэшэхэ.		захяа» Буряад зоной хургаал тухай уншаха.				ЫН тэмдэгү үдые зүбөөр хэрэглэх э.		хэрэглэ лгэ.		
17	Тоогой нэрэ	1 час	Разделэй эхиндэ үгтэһэн зурагаар хөөрэлдөө ябуулха. Ном соо үгтэһэн алгоритмическэ асуудалнуудаар хүдэлхэ. Индивидуальна- Д. 264 Фронтальна- Д. 266	Тоогой нэрын гол морфологи ческа шэнжэнүүдтэй нь ба синтаксическа үүргэтэйн танилсуулха.	Хэшээлэй сэдэбээр хүдэлмэри. Теоритой танилсан, тобшолол гаргаха.	Мэдэсээ үргэдхэхэ, тоогой нэрэнүүдэй үүргэ элирүүлхэ	Д. 271 Тоогой нэрэнүү дые илгаха, мэдүүлэ лэй ямар гэшүүн болоноб , элирүүл хэ	Д. 272	«Буряа д хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэ л гэ.	07.03 10.03	
18	Тоогой нэрэнүүдэй илгарал. Тоолоһон тоогой нэрэнүүд. Тоолоһон тоогой нэрын һүүлэй –н хашалганай хэрэглэлгэ.	1 час	Хэшээлэй сэдэбээр хүдэлмэри- Д. 273 Д.275 Тус даабари дүүгэхэдээ, өөһэдөө тобшолол гаргаха.	Тоогой нэрэнүүд 4 бүлэгтэ хубаарна гэжэ нурагшад тобшолол гаргаха; тоолоһон тоогой нэрэнүүдэй баялигтай танилсаха.	Өөрынгөө ажалаа ондоо нурагшадай хүдэлмэритэй зэргэсүүлхэ, сасуулха, ойлгоогүйгөө хүсөөхэ.	Тоолоһон тоогой нэрэнүүдэй һүүлэй –н хашалган ямар ушарта тэрэ зандаа үлэнэб, ямар ушарта унанаб гэжэ тобшолол гаргаха, алдуугүйгөөр бэшэжэ, аман хэлэлгэдээ	Д. 275 дүүргэх э. Тус даабари дүүргэх э дээ, өөһэдөө тобшоло л гаргаха.	Гэрэй даабари багшын хараагаар.	«Буряа д хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэ л гэ.	10.03 11.03	

						хэрэглэжэ хураха.					
19	Дугаарла хан, Баглуул хан, Суглуул хан тоогой нэрэнүүд	1 час	Фронтальна- 128- дахи нюурай теоритой танилсаха. Индиви дуальна – номоор хүдэлмэри, даабари нуудые дүүргэхэ	Дугаарла хан, баглуул хан, суглуул хан тоогой нэрэнүүдые хэлэлгэ соо илгажа, бии болгожо, хэлэлгэдээ хэрэглэжэ хураха	Тоогой нэрэнүүдын юрэнхы ажабайдалдаа хэрэглэжэ хураха, үгынгөө нөөсэ баяжуулха.	Үгын нөөсэ баяжуулха, тэмдэгтэ модельнүүдые бии болгохо, тэдэнтэй хүдэлхэ.	Д. 282, 287,292 дүүргэх э, мэдэсэээ бэхижүү л хэ	Багшын хараагаа р.	«Бурья д хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэ л гэ.	14.03 17.03	
20	Тоогой нэрын удхаараа илгарал	1 час	Фронтальна- Тоогой нэрын удхаараа илгарал гэхэн таблицаар ажал ябуулагдаха. Д. 297	Тоогой нэрэнүүд удхаараа ба хэрэг лэлгээрээ 4 янза болон илгарна гэжэ хургашда өөхэдөө дүн гаргаха, залгата нуудтань анхаралаа табиха.	Урда хэшээлнүүд тээ абанан мэдэсэээ үгтэһэн таблицатай сасуулан хараха, зэргэсүүлхэ. Бүхы тоогой нэрэнүүд 4 бүлэгтэ илгарна гэжэ тобшолол гаргаха.	Юу ойлгонгүй үлөөбиб, али муу ойлгообиб, тэрэнээ усадхахын тула яажа хүдэлхэбиб гэжэ хурагша бүхэн ойлгохо шухала.	Д. 299 Тоогой нэрэнүү дые илгаха, шүүлбэ ринүүд ые хэхэ	Д. 295	«Бурья д хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэ л гэ.	17.03 18.03	
21	Шалгалтын хүдэлмэри	1 час	Фронтальна- шалгалтын хүдэлмэри.	Шалгалтын диктант бэшэхэ.	Зүбөөр бэшэхэээ оролдохо.	Үгтэһэн грамматичес ка даабаринуу даа зүбөөр дүүргэхэ.	Шалгалт ын хүдэлмэ ри.	Урда үзэхэнөө дабтаха.		21.03 24.03	

22	Алдуу дээрэ хүдэлмэри. Четвертийн дүн гаргалга.	1 час	Индивидуальна-Алдуу дээрэ хүдэлмэри. Бүлэгөөр хүдэлмэри-Нэмэлтэ даабаринууды дүүргэхэ.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри.	Алдуунуудаа зүбөөр заһахая оролдохо.	Алдуунуудаа заһахадаа, жэшээнүү дые зүбөөр хэрэглэжэ, харюунуудаа баримталха.	Алдуу дээрэ хүдэлмэри.	Урда үзэһэнөө дабтаха.	«Буряа д хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэ лгэ.	24.03 25.03	
----	---	-------	--	------------------------	--------------------------------------	---	------------------------	------------------------	---	----------------	--

Буряад хэлэн, 6-дахи анги, 4 четверть. 16 час.

№	Хэшээлэ й сэдэб	Сагай хубаари	Һурагшадай ажаябуулгын шэнжэ	Хараалагдаһан дүнгүүд			Шалгалтын түхэлнүүд	Гэрэй даабари	ИКТ хэрэглэлгэ	Болзор	
				предметнэ	личносно	метапредметнэ				түсэбөөр	үнэн
1.	Х.х.х. Творческо хүдэлмэри. Багшын үзэм жөөр.	1 час	Индивидуальна-үгтэһэн сэдэбтэ творческэ хүдэлмэри бэшэхэ. Бүлэгөөр хүдэлмэри-түсэб табиха. Фронтальна-хөөрөө эмхидхэхэ	Творческо хүдэлмэри бэшэхэ.	Үгтэһэн даабари яа найнаар дүүргэхэ.	Бэшэһэн хүдэлмэри дээ зохёохы шадабари хэрэглэхэ. Зохёолгодоо тобшолол хэхэ, өөрынгөө хандаса харуулха.	Творческо хүдэлмэри бэшэхэ.	Урда үзэһэнөө дабтаха. «Хабарнай дуулаһаар...» гэхэн сэдэбтэ мэдүүлэлнүүд ые зохёохо.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.		
2	Хэлэлгэ соо тоогой нэрын хэрэглэлгэ тухай	1 час	Фронтальна – 135-дахи нюурта байһан таблицаар хүдэлмэри. Индивидуальна- Д. 300, 303	Элдэб тоогой нэрэнүүд аман болон бэшэмэл хэлэлгэдэ үргэнөөр	Хэшээлдээ табиһан һуралсалай зорилгоор хэрэгтэй мэдэсэ бэдэрэн олохо,	Тоогой нэрэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ мэдэрхэ, оролдохо	Абаһан мэдэсээ үгтэһэн таблицану удтай зэргэ сүүлжэ, анхаралтай	Д. 313 137-дохи нюурай шалгалтын асуудал нуудта харюу бэлдэхэ.	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.		

				хэрэглэгдэдэг байна, тиймэхээ ажабайдалдам хэрэгтэй гэхэн ойлгосотой болохо.	илган гаргаха.		гаар ажаглажа, падежэй залгалтанууды зүб бэшэлгээр өөхэдөө тобшолол гаргаха.				
5	Х.х.х. Творческо хүдэлмэри.	1 час	Индивидуальна-үгтэхэн хэхэг уншаха. Үгүүлэл шэлэжэ оршуулхадаа, тоогой нэрэнүүды зүбөөр хэрэглэхэ. (Ород хэлэнхээ буряд хэлэн дээрэ оршуулга). Фронтальна-оршуулга.	Ород хэлэнхээ буряд хэлэн дээрэ оршуулга.	Оршуулхадаа зүбөөр мэдүүлэл нүүдээ зохёохо. Мэдүүлэлэй байгуулгада анхаралаа хандуулха.	Үгтэхэн даабаридаа зохёохы шадабари хэрэглэхэ. Удхатай, дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүды зохёон байгуулха.	Творческо хүдэлмэри. Зохёохы шадабари шалгаха.	Зохёолго бэшэхэ.	«Буряд хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэлгэ. Толи хэрэглэлгэ.		
6	Түлөөнэй нэрэ.	1 час	Индивидуальна- § 25, Фронтальна-Разделэй эхиндэ үгтэхэн	Түлөөнэй нэрын гол морфологическа шэнжэ нүүдтэй	Түлөөнэй нэрэнүүды олохо. Ямар шэнжэ	Түлөөнэй нэрэнүүды хэрэглэжэ, мэдүүлэлнүүды зохёохо.	Зохёохы шадабари шалгаха.	§25., Түлөөнэй нэрэнүүды хэрэглэжэ, мэдүүлэлнүүды зохёохо.)	«Буряд хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэлгэ.		

			зурагаар хүдэлхэ н.144	нь ба синтакси ческа үүргэ тэйн танилсуу лха.	нүүдээрнь олообта? Харюугаа баталха. Д. 322, 15 н.) Г. Чимитов «Манай хургуули».						
7	Түлөө нэй нэрын удхаа раа илгарал	1 час	Индивидуальн а- § 26,. Д. 325, 327 г.м. түлөөнэй нэрэнүүдые ажаглаха. Фронтальна- Д. 324	Түлөөнэй нэрэнүүд б янзаар илгардаг гэһэн ойлгосо үргэдхэхэ .	Түлөөнэй нэрэнүүдэй залгалтануу дтань гол анхарал табиха, элдэб янзын түлөөнэй нэрэнүүдые бии болгожо хураха;	Аман болон бэшэмэл хэлэлгэдээ зүбөөр, үргэнөөр хэрэглэжэ хураха.	Түлөөнэй нэрын удхаараа илгарал хэр зэргэ ойлгоһые нь шалгаха.	Ньюурай, зааһан, асууһан, хамтадхаһан, илгаһан, тодо бэшэ түлөөнэй нэрэнүүдтэй мэдүүлэлнүүд ые зохохо.	«Буряд хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэлгэ.		
8	Түлөө нэй нэрын олоной тоо.	1 час	Индивидуаль на- Д. 347, 348, 349 Бүлэгөөр, фронтальна – багшын хараагаар	Түлөөнэй нэрэнүүд тоодо хубилхад аа, заримани инь ондоо хууритай болодог гэһэн ойлгосото й	Үгтэһэн түлөөнэй нэрэнүүдые олоной тоодо табяд, мэдүүлэлнү үдые зохохо.	Түлөөнэй нэрын олоной тоо тухай мэдэсэтэй болохо, залгатанууд тань анхаралаа табиха.	«Буряд хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэн, холбоо текст зохохо.	Багшын хараагаар	«Буряд хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэлгэ.		

				танилсуулха.							
9	Түлөө нэй нэрын зохилдол.	1 час	Индивидуальн а- § 28, 156 н. Таблицаар хүдэлмэри н. 157 Фронтальна- Д. 351,352	Түлөөнэй нэрэнүүд зохилдо дог. Бэшэхэ дүримынь юумэнэй нэрэнүүдэ й дүримдэ адли гэхэн ойлгосо үргэдхэхэ .	Юумэнэй нэрын түлөө хэрэглэгдэн эн түлөөнэй нэрэнүүд падеждэ зохилдодог байна гэжэ дүн гаргаха.	Абаһан мэдэсээ тобшолжо, онсодхожо һураха.	Түлөөнэй нэрэнүүдэ й зохилдол хэр зэргэ ойлгоһые нь шалгаха.	Д. 353	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.		
10	Түлөө нэй нэрын хамаа дал.	1 час	Индивидуальн а- § 29, 148 н. Таблицаар хүдэлмэри (159-160 н.) Фронтальна- Д. 354, 355	Түлөөнэй нэрэнүүд нюурта ба өөртэ хамаадада г. Бэшэхэ дүримынь юумэнэй нэрэнүүдэ й дүримдэ адли гэхэн ойлгосо үргэдхэхэ .	Хоёр хоёроор, бүлэгөөр хүдэлхэ шадабариие нь үргэдхэхэ.	«Мама-первый твой друг...» үгүүлэл оршуулха, нэрлэхэ. Д. 360 н. 162	Түлөөнэй нэрэнүүдэ й хамаадал хэр зэргэ ойлгоһые нь шалгаха.	163-дахи нюурта шалгалтын асуудалнууд та харюусаха	«Буряад хэлэн» сахим һураха ном хэрэглэлгэ.		

11	Практическа хүдэлмэри (Багшын үзэмжөөр)	1 час	Индивидуальна-даабаринууды дүүргэхэ.	Түлөөнэй нэрын гол морфологическа шэнжэнүүдын ба синтаксическа үүргэнь, түлөөнэй нэрын бэшэхэ дүримын юумэнэй нэрэнүүдэй дүримдэ адли гэхэн ойлгосо үргэдхэхэ.	Урда үзэхэнөө бэхижүүлгэ.	Түлөөнэй нэрэнүүды хэрэглэжэ, мэдүүлэлнүүды зохёохо.	Түлөөнэй нэрын гол морфологическа шэнжэнүүдын ба синтаксическа үүргын, түлөөнэй нэрын бэшэхэ дүримын хэр зэргэ ойлгоһыен шалгаха.	§§ дабтаха.	«Буряд хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэлгэ.		
12	Дайбар үгэ. Анхан ба гарахан дайбар үгэнүүд.	1 час	Индивидуальна- § 30, Д. 370 Фронтальна-Д. 369 проблемнэ асуудалтай даабари	Дайбар үгын гол морфологическа шэнжэнүүдтэйн ба синтаксическа үүргэ тэйн танил	Бодото байдалдаа дайбар үгэнүүды үргэнөөр хэрэглэжэ нураха.	Дайбар үгэнүүды хэрэглэжэ, мэдүүлэлнүүды зохёохо.	Зохёохы шадабари шалгаха.	§ 30. Даабари-багшын хараагаар	«Буряд хэлэн» сахим нураха ном хэрэглэлгэ.		

				суулха.							
13	Дайбар үгэнүү дэй удхаараа илгарал.	1 час	Индивидуальн а- Д. 377, 378 Фронтальна- Д. 381	Дайбар үгэнүүд удхаараа 6 бүлэгтэ илгардаг гэхэн ойлгосотой танилсуулга.	Дайбар үгэнүүдые адли түхэлтэй дахуул үгэнүүдхээ илгаруулхашадабаритай болохотай болохотой.	Мэдэсээ онсодхохо, тобшолхо аргатай болохо; өөрынгөө ажалда сэгнэлтэ табижа хураха.	Бэхижүүлгын хүдэлмэри - Д. 384, 385	176-дахи нюурай шалгалтын асуудалнуудта харюу бэлдэхэ.	«Буряад хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэлгэ.		
14	Шалгалтын хүдэлмэри.	1 час	Фронтальна-шалгалтын хүдэлмэри.	Шалгалтын диктант бэшэхэ.	Зүбөөр бэшэхээ оролдохо.	Үгтэһэн грамматическа даабаринуудаа зүбөөр дүүргэхэ.	Шалгалтын хүдэлмэри.	Урда үзэһэнөө дабтаха.			
15-16	Жэл соо үзэһэнөө дабталга.	2 час	Индивидуальн а- «Буряад хэлээр тестнүүд».	Урда үзэһэн темэнүүдээ бэхижүүлгэ.	Үзэһэн темээр һонирхохо, сугтаа хүдэлхэ дадалаа үргэдхэхэ.	Үгын баялиг, бэшэмэл ба аман хэлэлгээ хүгжөөхэ.	Бэхижүүлгэ.		«Буряад хэлэн» сахим хураха ном хэрэглэлгэ.		

5. Нурагшадай мэдэсэ шадабариин гол эрилтэнүүд

Нурагшад иимэнүүд шадабари ба дадалтай болохо ёһотой:

Үгэ соохи үзэгүүд ба абяануудые зүбөөр илгаруулха, шүүлбэрилхэ, үгэнүүдые бүридэлөөрнь, мэдүүлэлнүүдые байгуулгаарнь шүүмжэлхэ, юрын болон орёо мэдүүлэлнүүдые зохёохо; буряад болон абтаһан үгэнүүдэй бэшэгэй дүрим мэдэхэ, тэрэниие баримталан, үгэнүүдые болон мэдүүлэлнүүдые зүб үгүүлхэ, бэшэхэ; юрэ хөөрэхэн, бодомжолһон, зураглаһан найруулгануудые бэшэхэ түсэб табижа шадаха.

Фонетикэ, графика, орфоэпи, орфографи шудалан үзэлгэ хадаа буряад хэлэнэй абяанай системын онсо зүйлнүүдые харуулха, абяан үзэг хоёрые худхахагүй, литературна үгүүлбэрийн хэм баримталха, зүб бэшэлгын дүримүүдые хэрэглэжэ шадаха болохо ёһотой. Үгэнүүдые, мэдүүлэлнүүдые, үгүүлэлнүүдые зүбөөр галиглажа нурабал, фонетическэ шүүлбэри зүбөөр хэгдэхэ.

Тус программа соо лексикологи ба фразеологи гэхэн сэдэбүүдтэ онсо нуури үгтэнэ. Буряад хэлэнэй үгын баялиг, тэрэниие баяжуулха гол аргууд, хэлэнэй уран аргуудые: эпитет, метафора, синекдохэ, гиперболэ – эдэ бүгэдые нурагшад эдэбхитэйгээр хэрэглэжэ нураха ёһотой. Лексикологёор мэдэсэнүүд морфологи, синтаксисше шудалха үедөө нэмэгдэхэ, бэхижүүлэгдэхэ. Буряад литературын хэшээлнүүдтэ зохёолой хэлэнэй шүүмжэлгэ хэхэдэ, лексикээр хүдэлмэри ябуулагдаха болоно. Түрэл хэлэнэйнгээ арга боломжые, тодо, хурса, ураниие улам бүри дүүрэнээр хэрэглэжэ нургаха шухала. Нурагшадые лексическэ шүүлбэридэ нургаха хэрэгтэй.

Морфологи шудалан үзэхэдөө, нурагшад үгын бүридэл ба үгын бии болодог аргуудтайнь танилсана. Үгын удхата хубинууд – үндэһэн ба залгабаринуудай үүргэ тухай, үгэнүүдые холбодог арга зэбсэгын болохо залгалта тухай ойлгосо нурагшадта үгэхэ, үгыг ганса бүридэлөөрнь шүүлбэрилжэ нураха бэшэ, мүн баһа ямар үгэһөө яагаад бии болоһыень ойлгуулха шухала юм. Үгын бүридэлөөр ба үгын бии бололгоор шүүлбэридэ наринаар хандаха, зүб бэшэлгэтэйн холбоотойгоор хараха. Хэлэлгын хубинуудай морфологическа шэнжэнүүдые ойлгон, тэдэнэй хоорондох адили ба ондоо зүйлнүүдые мэдэжэ абаха зорилго табигдана.

Синтаксис шудалан үзэхэдөө, нурагшад үгэнүүдэй холбоо, мэдүүлэл, мэдүүлэл доторхи үгэнүүдэй холбоо, мэдүүлэлэй шухала ба юрын гэшүүд, мэдүүлэлэй тусгаарлагдаһан гэшүүд, причастна ба деепричастна дахуулалтай

мэдүүлэлнүүд, юрын ба орёо мэдүүлэлнүүдэй гол янзанууд тухай мэдэсэ, хэрэглэхэ шадабари бата бэхеэр ойлгожо абаха ёһотой. Мэдүүлэлнүүдые уншахадаа, хоолойн аялга ашагладаг байха хэрэгтэй. Нурагшадые сэглэлтын тэмдэгүүдые зүбөөр табиха дүй дүршэлтэй болгохоһоо гадна, мүн баһа уран уншалгыень хүгжөөхэ байна. Морфологи синтаксис хоёрой хоорондохи холбооё хараада абаха шухала юм. Зүб бэшэлгын дүримүүд, сэглэлтын тэмдэгүүдээр дүримүүд, шалгахань бэрхэтэй орфограммануудта анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Грамматикын тодорхойлолгонуудые ба дүримүүдые сээжэлдэхэ гэһэн зорилготой бэшэшьё һаань, тэдэниие сохом тодоор, удхыень ойлгожо, найруулан хэлэхэ эрилтэ нурагшадта табиха.

Лингвистическэ шүүлбэринүүдые саг үргэлжэ үнгэргэжэ байхада, нурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал гуримшаха ёһотой.

Нурагшалай мониторинг хэхэ эрилтэнүүд

Буряад хэлээр нурагшалай мониторинг четвёртнүүдэй һүүлээр гү, али түрүүшын ба хоёрдохи нурагшалай хахад жэлнүүдэй дүнгүүдээр гэршэлэгдэдэг.

Мониторинг нурагшадай нурагшын дүнгүүдые сасуулан, зэргэсүүлэн, шүүлбэрилэн хэгдэхэ ёһотой. Удаадахи хүдэлмэринүүдэй дүнгүүдээр нурагшалай мониторинг элирүүлэгдэхэ: шалгалтын упражненинүүд, бэшэмэл харюунууд, тестнүүд, диктантнууд, шалгалтын холимог хүдэлмэри, аман шалгалта, хөөрэлдөөн, нурагшадтай уридшалан хүдэлэлгэ, хүсэд шиидхэгдээгүй асуудалнуудые шэнжэлүүлэн тайлбарилга, рефератуудые бэшэлгэ, олонийтын ажалда хабаадалга, элидхэл хэлгэ ба бусад.

Аман шалгалтаар элирүүлэгдэхэ үрэ дүнгүүд: нурагшадай хэлэн тодо сэбэр, уян нугархай, һанал бодолоо эли тодоор холбожо, мэдүүлэл, үгүүлэл болгон хэрэглэжэ шадаха ёһотой. Нурагшалай мониторинг элирүүлгэдэ холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгын хүдэлмэрийн дүнгүүд оролсодог.

Хэшээлһээ гадуур хүдэлмэри

Буряад хэлэнэй багша хэшээлнүүдээ классһаа гадуур хэгдэдэг хүдэлмэреэр баяжуулдаг. Буряад хэлээр хэшээлһээ гадуурхи хүдэлмэри элдэб янзын байха ушартай: кружогууд, бүлгэмүүд (жэшээлхэдэ, түрэлхи хэлэндээ дуратайшуулай бүлгэм, аман зохёолой кружок г. м.), конкурснууд ба олимпиаданууд (уранаар

уншагшадай, хөөрэгшэдэй, зохёолшодой, уран зохёол шүүмжэлэгшэдэй
мүрысөөнүүд, грамматическа олимпиада г. м.), тусхай сэдэбтэ зорюулхан Баярай
үдэрнүүд, буряд хэлэнэй танхим байгуулга; буряд хэлэндэ, хэлэ шэнжэлдэг
эрдэмтэдтэ, дурасхаалта һайндэрнүүдтэ зорюулагдаһан тусхай ханын сонин гү, али
бюллетень гаргалга, сониндо үгүүлэл бэшэлгэ ба бусад.

Нурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал сэгнэхэ хэм.

1) Нурагшадай аман харюу сэгнэлгэ

Грамматикаар нурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал элирүүлхэ аргын нэгэн хадаа аман асуудал болоно.

Тусхай темээр нурагшын аман харюу холбоо удхатай мэдээсэл боложо, грамматика хэр зэргэ тодорхойгоор мэдэдэг, ойлгодог байһыень элирүүлнэ.

Нурагшын аман харюу удаа дараалан һубариһан байха ёһотой.

Жэшээлхэдэ, түлөөнэй нэрын удха шанар, илгаа тухай асуудалда нурагша иимэрхүү харюу үгэхэ болоно:

- түлөөнэй нэрын тодорхойлолго;
- түлөөнэй нэрэ юумэнэй, тэмдэгэй, тоогой нэрэнүүдэй али нэгэнэй түлөө хэрэглэгдэдэг гэжэ жэшээ дээрэ харуулха;
- түлөөнэй нэрын илгаас (нюурай, зааһан, асууһан г. м.) нэрлэхэ, жэшээ дээрэ харуулха.

Нурагшын хөөрөжэ дүүргэхэдэ, материал хэр зэргэ мэдэрэлтэйгээр, гүнзэгыгөөр ойлгон абаһыень багша асуудалаар элирүүлнэ. Эндэ нурагшад үгын удха зүбөөр ойлгоһоноо, үгтэһэн үгэдэ түрэл үгэ тааруулан олохо, үндэһыень ойлгохо, үгэ ба конструкции һэлгэхэ шадабаритай байһанаа харуулна.

Нурагшадай мэдэсэ, шадабари, дүршэл шалгалгада грамматическа шүүлбэри ехэ тухатай. Шүүлбэри нурагшадай хэлэлгэ хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэтэй, тэдэнэй грамматикын дүримүүдые ойлгоходо туха боложо үгэдэг.

Нурагшадай аман харюу сэгнэхэдээ, иимэ юумэндэ анхаралаа хандуулха:

- харюуны зүб, дүүрэн гү;
- үзэһэн материалаа хэр зэргэ ойлгооб;
- үгэ хэлээ хэр зэргэ зүб найруулжа харюусааб;
- мэдүүлэл һайнаар зохёожо, мэдүүлэл соо хоолойн аялга зүбөөр табижа, үгэ зүбөөр хэрэглэжэ, грамматическа шүүлбэри хэжэ шадана гү;
- нурагшын зохёоһон мэдүүлэлэй найруулал зүб гү.

Аман харюу сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэ баримталха:

«5» сэгнэлтэ хэрбээ нурагшын шудалан үзэһэн материалаа хүсэд дүүрэнээр мэдэхэ, тодорхой һайнаар найруулжа, хэлэн тухай ойлгосодо зүб тодорхойлго үгэжэ, һанамжаяа үндэһэ баримтатай болгожо, өөрынгөө зохёоһон жэшээ харуулжа,

материалай удаа дараа алдангүй, литературна хэлээр, эли тодоор дамжуулжа шадаха байхадань;

«4» сэгнэлтэ хэрбээ хурагшын харюу «5» гэхэн сэгнэлтэдэ табигдадаг эрилтэ хангамаар аад, зүгөөр 1–2 алдуутай, багшын ажаглаһанай хойно, тэрэнээ өөрөө заһажа, найруулан хэлэхэдээ, удаа дараагай ба хэлэнэй 1—2 алдуу гаргаһан байхадань;

«3» сэгнэлтэ хэрбээ хурагша тус темын гол зүйл мэдэхэ ба ойлгохо байһанаа харуулжа, материалаа дутуу найруулһан, ойлгосо тодорхойлгодо гү, али дүрим дутуу мэдэхэ, һанамжаяа үндэһэ баримтатай болгожо, өөрөө жэшээ үгэжэ шадаагүй, материал найруулхадаа удаа дарааень эбдэһэн, хэлэнэй талаар алдуу гаргаһан байхадань;

«2» сэгнэлтэ хэрбээ хурагша үзэһэн материалаа ехэнхиень мэдэхэгүй, тодорхойлго ба дүрим хэлэхэдээ удхыень хазагайруулһан, материал ойлгожо ядангяар, гуримгүйгөөр найруулһан байхадань табиха.

Хангалтатай сэгнэлтэ («5», «4», «3») нэгэ доро үгтэһэн харюугай түлөө (хурагшын бэлэдхэл шалгалгада тусхай саг үгтэһэн байхадань) табигдахаһаа гадна, мүн таһалдаһан, бүхэли хэшээлэй турша соо хурагшын үгэһэн хэдэн багашаг харюугай түлөө хамтаруулан табигдаха.

2) Диктант сэгнэлгэ

Диктант бэшэлгэ хадаа хурагшадые бэшэгэй дүримдэ, сэглэлтын тэмдэгүүдтэ, найруулалда, бэшэмэл хэлэлгэдэ хургаха арга зэбсэгэй нэгэн болоно. Диктант хурагшадай анхарал дээшэлүүлдэг, һанал бодолыень зүбөөр эмхидхэдэг, өөһэдыгөө шалгаха дүршэлтэй болгодог. Диктант бэшүүлхын тула холбоотой текст хэрэглэбэл зохистой. Энэ текст мүнөө үеын уран зохёолой хэлэнэй эрилтэ баримталһан байха ёһотой.

Диктантын аша туһань хоёр зүйлһөө дулдыдаха: а) текстын шанарһаа; б) текст зүбөөр бэшүүлхэ багшын шадабарихаа.

Диктантын текст иимэ байха ёһотой:

1. Диктантын текст уран зохёолой хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн байха зэргэтэй.

2. Текст соохи мэдүүлэл дүүрэн удхатай байха. Шадаал хаа, холбоотой текст бэшүүлхэ хэрэгтэй. Текстын ба тэрэнэй үгын удха нурагшадта бэлээр ойлгогдохо ёһотой.

3. Диктант нурагшадай үзэһэн, мэдэхэ дүримдэ бэшүүлхэ. Нэгэ текст соо олон хүшэр дүрим орохо ёһогүй.

Багша диктантын текст найнаар, тодоор, уран гоёор уншаха уялгатай.

4. Диктантын текст класс класста таараһан, нурагшадай бэшэжэ шадахаар байха ёһотой.

Диктант бэшүүлхэ текстын юрэнхы хэмжээн:

5 класста – 70–80 үгэ;

6 класста – 80–90 үгэ;

7 класста – 90–100 үгэ;

8 класста – 100–110 үгэ;

9 класста – 110–130 үгэ;

10 класста – 130–150 үгэ;

11 класста – 150–180 үгэ.

Ажaglалта: хэрбээ диктантда грамматическа даабари үгтэһэн байгаа хаань, хэмжээн 10–15, дээдэ классуудта 20–30 үгөөр үсөөн болохо.

Словарна диктант хүндэ бэшэлгэтэй үгэ нурагшадай хэр зэргэ зүбөөр бэшэжэ шадаха болоһыень шалгадаг. Словарна диктантын үгэнүүдэй тоо:

5 класста – 10–15 үгэ;

6 класста – 15–20 үгэ;

7 класста – 20–25 үгэ;

8 класста – 25–30 үгэ;

9 класста – 30–40 үгэ.

Словарна диктант сэгнэхэдээ, иимэ сэгнэлтэ табиха:

«5» сэгнэлтэ алдуугүй диктантын түлөө;

«4» сэгнэлтэ 2–3 алдуутай диктантын түлөө;

«3» сэгнэлтэ 3–5 алдуутай диктантын түлөө;

«2» сэгнэлтэ 6-һаа дээшэ алдуутай диктантын түлөө.

3) Зохёолго сэгнэлгэ:

«5» сэгнэлтэ темэдэ сэхэ, дүүрэн харюу үгэһэн, литературна материал хурагшын гүнзэгыгөөр ойлгожо, мэдэжэ хэрэглэһые харуулһан, бэшэгдэһэн ушарта сэгнэлтэ үгэжэ шадаһан, һанал бодолойнгоо бээ даангиие харуулһан, үгэ шэлэн абалга ба мэдүүлэл байгуулгада алдуугүй, тодо хурсаар ба уран һайханаар найруулагдаһан, бэшэгэй дүримдэ алдуугүй бэшэгдэһэн зохёолгын түлөө;

«4» сэгнэлтэ литературна материал хурагшын һайн мэдэһэн, һанал бодолоо удаа дараа үндэһэ баримтатайгаар найруулжа, шухала хэрэгтэй тобшолол ба хамтадхал хэжэ шададагые харуулһан, зүб литературна хэлээр бэшэгдэһэн аад, 2–3 найруулалай алдуутай, 3-һаа дээшэ бэшэ бэшэгэй дүримэй, сэглэлтын тэмдэгээр 3-һаа дээшэ бэшэ алдуутай байһан зохёолгодо;

«3» сэгнэлтэ темэдээ гол түлэб тааруу аад, хурагшын схематична харюу үгэһэн, үгышые һаа фактическа материал найруулхадаа, зарим тодо бэшэ зүйл гаргаһан гү, али зохёолгодоо удаа дарааень эбдэһэн, 3–4 найруулалай алдуу хэһэн, 6-һаа дээшэ бэшэ бэшэгэй дүримэй, сэглэлтын тэмдэгээр 6-һаа дээшэ бэшэ алдуу гаргаһан зохёолгодо;

«2» сэгнэлтэ темээ хурагшын ойлгоогүй гү, али литературна материал мэдэхгүй байһанаа харуулһан, 5–6-һаа дээшэ найруулалай алдуутай байһан, «3» сэгнэлтэдэ тогтоогдоһон эрилтэһээ дээшэ бэшэгэй дүримэй, сэглэлтын тэмдэгээр 7–8-һаа дээшэ алдуутай байһан зохёолгодо табиха.

4) Найруулга сэгнэлгэ

Найруулга бэшүүлхэ текст хургалгын, болбосоролой, хүмүүжүүлгын зорилго хангаһан, удхынгаа ба үгэ хэлэнэйнгээ талаар хурагшадай бэшэжэ шадахаар байха ёһотой.

5-дахи класста найруулга бэшүүлхэдээ, багашаг хөөрөө гү, али уран зохёол сооһоо богонихон зураглал үгэдэг. Найруулгын текстын удха ойлгосотой бэшэгдэһэн, авторы тайлбарилгатай, зохёолой геройн һанал бодол, тэрэнэй сэдхэл элээр харуулагдаһан байха ёһотой.

5–6-дахи классуудта бэшүүлхэ текстнүүд адлирхуу байхадаа болохо. Мүн багахан характеристикэ, дэлгэрэнгыгээр зураглаһан уран зохёолой хэһэг үгэхэдэ болохо. Хэһэг гол түлэб юрэ хөөрэһэн байха зэргэтэй.

7-дохи класста диалог ба шүүмжэлэн бодомжолгын зүйлөөр орёошог болгогдоһон характеристикэ, зураглагдаһан хэһэг зохёолһоо үгтэхэ.

Найруулга бэшэхэ текстын хэмжээ:

5 класста – 90–100 үгэ;

6 класста – 100–130 үгэ;

7 класста – 140–170 үгэ;

8 класста – 180–200 үгэ;

9 класста – 210–230 үгэ.

Нуралсалай бусад предметүүдтэй холбоон

Буряд, ород, англи хэлэнүүд. Эдэ хэшээлнүүдтэ һурагшадай хэлэжэ, хөөрэжэ, уншажа, найруулга ба зохёолго бэшэжэ шадаха дүршэлынь үргэдхэлгэ. Зохёолго бэшэлгэ. Хэрэгтэй материал суглуулалгаар, шэлэн абалгаар гуримтай болголго, орёо түсэб табиулга; эпическэ зохёолой тусхай хэһэгтэй текстын удхаар тобшо, түүбэри удхатай найруулга бэшэлгэ үргэлжэлүүлэлгэ, хүнэй хэһэн хэрэг, ажал, үйлэ тушаа зохёолго бэшэлгэ, байгаалиин үзэгдэл тухай, гэр байра соохи оршон тойрониё зураглан зохёолго бэшүүлэлгэ.

7. Нуралсалай методическа хангалга

1. Цыремпилова О.Ш, Жанчипова Ц.С. «Буряад хэлэн», Улаан- Үдэ., «Бэлиг», 2013 он.
2. С. Будаин, Ж. Жамбуева, Я. Ивахинова, Ц. Лубсанова «Буряад хэлээр тестнүүд», Улаан- Үдэ., «Бэлиг», 2007 он.
3. Б-Д. Батоев, С. Будаев, Б. Будаин «Буряад хэлэн» 5-9 кл., Улаан- Үдэ., «Бэлиг», 2006 он.
4. Х. Дамдинова, Цыремпилун «Буряад хэлээр дидактическа материалнууд», Улаан- Үдэ., 1983 он.
5. «Буряад хэлэн» сахим нураха ном. 2012 он.
6. Д. Доржиев, Р-Х. Санжимитыпова «Буряад хэлээр хэрэглэхэ дидактическа материалнууд». Улаан- Үдэ., 1992 он.
7. Д. Амоголонов «Буряад хэлэнэй орфографическа словарь», Буряадай номой хэблэл,
Улаан- Үдэ., 1976 он.
8. «Буряад хэлэнэй тобшо тайлбари толи» Буряадай номой хэблэл,
Улаан- Үдэ., 1992 он.
9. Л. Шагдаров, Н. Очиров «Ород-буряад толи» Россиин эрдэмэй академи...
10. «Буряад нургуулийн программанууд», «Буряад хэлэн 5-11 классууд» Улаан- Үдэ., «Бэлиг», 2008 он.

Шэнэ онол арга:

1. Компьютер
2. Проектор
3. Интерактивна самбар
4. «Буряад хэлээр сахим нураха ном»
5. Буряад уран зохёолой соносохо номой һан (аудиобиблиотека)

Шалгаха хэрэгсэл :

- Шалгалтын асуудалнууд ба даабаринууд;
- М-тест
- Электрон номой тестнүүд

Интернет онол арга:

- <http://www.edu.ru> – Федеральний портал «Российское образование».
- <http://www.edu03.ru/-Министерство> образования и науки РБ
- <http://www.buryadxelen.org>
- <http://www.nomoihan.org>
- <http://www.ict/edu.ru/> - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».
- <http://www.Kpmo.iv-edu.ru/> – Сайт регионального комплексного проекта модернизации образования.
- <http://fcior.edu.ru/> - Федеральный центр информационно-образовательных ресурсов.
- <http://www.rikuo.ru/> – Сайт республиканского института кадров управления и образования.